GAZETA KRAKOWSKA

Nro 40.

Z KRAKOWA DNIA 19. MAIA 1811 Roku W NIEDZIELĘ.

W Gazecie naszey pod Nrmi 15 i 16 r. b. umieściliśmy całkowicie Rosprawę o krytyce, na publicznem posiedzeniu Królewskiego Towarzystwa Przyiacioł Nauk, d. 21 Stycznia 1811 roku przez JW. Stanisława POTOCKIEGO, Senatora Woiewodę, Prezesa Rady Stanu i Ministrow, oraz Izby Edukacyyney, kommendanta Jeneralnego korpusow kadeckich, Członka Towarzystwa Król: Przyiacioł Nauk, Orderow Polskich i Legii Honorowey Kawalera, czytaną i w Warszawie drukowaną. Dziś umieszczamy, do wyczerpnienia tey materyi, *Uwagi* nad pomienioną Rosprawą o krytyce w kształcie Listu napisane i *Odpowiedź* na onez (obie własnemi autorow rękami podpisane) a to w osnowie następuiącey:

JAŚNIE WIELMOŻNY PANIE!

Od lat 28miu trzymam matkę wszystkich gazet, Hamburską. Czytam ieden z dziennikow Francuzkich. Ale ani czasu, ani oczu nie mam, do czytania Polskich.

Po tygodniowey gorączce zaziąbione piersi rozwolniaiącey, wbiegł do mnie chorobą osłabionego, łowiący po mieście nowiny dziennikarz i podaiąc mi Gazetę Krakowską z interessem wyrzekł: *iest tu Dissertacya, iak mi powiedziano, wielkiego Oratora.* Rozwiiam ią przeto ciekawie i widzę na czele iey, *Rosprawę* JW. PANA *o krytyce* (a) na publicznem posiedzeniu Królewskiego Towarzystwa Przyiacioł Nauk d. 21 Stycznia 1811 roku czytaną. (1) Natychmiast przebiegam ią chciwie, dziwię się nad mężną wymową, czuiąc w szlachetnem iey wysłowieniu moc rzadką.

Z tąż samą chciwością biorąc się do odczytania iey, badam sam w sobie: czyli też *Rosprawa o krytyce* iest od krytyki wolna? i napadam w środku iey na wyraz mniey zgodny z Logiką Fizyki teoriczney Każda bowiem umieiętność i nauka ma swoię Logikę. I Mownia Kopczyńskiego ma więcey, niż Wymownia Piramowicza, Logiki.

Fizyka rożni *formę* od figury ciała, to iest: od postaci iego: Więc zamiast całego periodu — *Każda krytyka ma dwa głowne oddziały: zwierzchni, to iest postaci czyli formy, wewnętrzny, to iest ducha czyli treści, z których pierwszy, iako więcey zmysłowy, bardziey do smaku, drugi, iako więcey rozumowy, bardziey do rozsądku należy.* — można go było, wedle zdania mo-

(a) Wszystkie słowa i periody, które się odtąd podkreśliło: są własne Rosprawy o krytyce. Dla tego krodkie te nad nią Uwagi pozorną tylko pisma obszerność okazuią.
(1) O czem Gazeta Krakowska Nro. 15 i 16 d. 24 Lutego, w roku 1811.

iego, wysłowić tak: **Każda krytyka ma dwa głowne oddziały: zwierzchni, to iest postaci; wewnętrzny, to iest treści, z których pierwszy, iako więcey pod zmysły podpadaiący: bardziey do smaku, drugi, iako więcey do rozumu ściągaiący się, bardziey do rozsądku należy** (*). Przez co, iak w tym, tak w wielu innych periodach, uniknąłby się także było mniey potrzebnego łącznika: *postaci czyli formy, treści czyli ducha*, co mi się bydź zdaie precyzyi przeciwne. Lubiłem i ia często tegoż łącznika używać, ale mi to był zganił imieniem i rzeczą Rektor Akademii Krakowskiey, członek Wysadu nad wychowaniem Narodowem czuwaiącego, Felix niegdy ORACZEWSKI, Mąż smaku i nauki niepospolitych. Widział on w pierwiastkowych pismach moich, których dosięgło też było nieiakie oszczerstwo, iasność i żywość myśli; ale dla tey wady, iak mowił, i dla wielu może innych, gładkości, płynności i polskości wszędzie nie widział.

Może nie na iedno ucho inne delikatnieysze i poięcie lepsze, niż moie, są dobre wyrazy: *zmysłowy*, *rozumowy*, *naukowy* — ale na moie zdaią się nie bydź. I ia użyłem w Fizyce Akademii Gotingskiey odemnie na polskie wyłożoney, (2) z którey kilka wyrazow nam brakuiących, weszło w Fizykę na szkoły narodowe przymiotnikow: bezwzględowy, względowy — ale dziś mi są w pewnem rozumieniu lepsze: względny bezwzględny. Pomyślić by nad tem potrzeba, aby poradziwszy się słownikow niemieckich, trafnie wyrazić istne znaczenie i rożnice słów, które się na ochronienie kształtu pisma poniżey kładzie. (3)

Rosprawa o krytyce naywięcey się tycze Literatury. Nie byłem z powołania Literatorem, ale powiększey części życia moiego Fizykiem.(4) Atoli uczucie moie na pierwszem Jey czytaniu pełną oddało iey sprawiedliwość. Więc toż samo uczucie iuż miało ią za godną krytyki, którey bliższym celem iest doskonalenie dzieł ludzi uczonych, a tem samem nauk. Wszak podług ducha *Rosprawy — te iedynie dzieła godnemi są krytyki, które zasłużuią na pochwałę.* Wzgląd na Autora i na Dzieło Jego wymaga koniecznie po mnie krytyki. Muszę tedy od początku aż do końca chwycić się przynaymniey postaci iego, a około treści krążyć w miarę szczupłego obwodu, który mnie otacza.

Szanuię wysoko w Osobie TWOIEY PANIE! pierwszą po KROLU Dostoyność w Narodzie na nowo zawiązanym potężną **Bohatera i Cuda Swiata Ręką**, w którey oliwna powszechnego Pokoiu rószczka wyrosła w Tylży, pod Wagram zakwitła i na Półwyspie się szczęśliwie w Sprawie Narodow rozkrzewia.

Niech mi wolno będzie z rownym Szacunkiem uważać CIEBIE na moment, iako Autora i w dalszey pisma osnowie krotko wymowić, co czuię. Brzmi dotąd w uszach moich i tkwi w sercu obrona na Seymie SOŁTYKOWSKI zwanym, z szlachetnem o całość pierwszego niegdy Senatora uniesieniem się, wymownie przed NAYIAŚN RZPLTEY STANAMI powiedziana, którą powrociwszy na ow czas z Francyi słyszałem,

---

(2) Na zamknięcie Pisma w dwoch arkuszach, dołącza się te tylko noty, których osnowa rzeczy koniecznie wyciąga. Inne zaś tu opuszczone, do osobnego na widok wydania tegoż Pisma odkłada się

(3) *Sensuel, sensible, sensitif — intellectuel, intelligible, intellectif, intelligent — doctrinal — litteraire*

a która mi więcey niż raz łzę wycisła i do żywego przeciw czarney poruszyła niewdzięczności wyniesionych niegdy od niego z prochu i godnościami okrytych sprawcow iego uwięzienia.

Już patrzę na kompas magnetyczny, który mi bez zboczenia na żadną stronę skazuie ku Północy Autora zaymuiącey serce i rozum wymowy, którey byłem przed latblisko 30stu uczestnikiem, abym, acz ubogi w przymioty krytyka, uzbroiony iednak w prawidła *Rosprawy o krytyce* napisał, co godnego Jego Oka, a nie będzie więcey nad to, co pierwszy pęd wrodzonego natchnienia podda.

Po tym wstępie, dla krotkości niektóre obiaśnienia mieszcząc w dopisach, iuż całą logicznie (5) rozbieram *Rosprawę o krytyce.*

Czytam niedaleko od początku — *rośnie ona* (cywilizacya) *z wiekiem narodow — iesli ich rząd lub wiara nie są temu na przeszkodzie* — Wolałbym czytać: rośnie ona z wiekiem narodow — iesli ich rząd albo niedostatek światła nie są temu na przeszkodzie — Filozofia naturalna Newtona wszystkim prawie umieiętnościom służące przepisuie prawidło, które wszelki rozum do siebie nakłoniło. Nie trzeba naznaczać żadnego skutku przyczyn więcey nad te, które są prawdziwe i do wykładu rzeczy wystarczaią. *Wiara* nie zdaie mi się bydź prawdziwą przyczyną, któraby przeszkadzała do wzrostu *cywilizacyi narodow.* (6) Przez *wiarę* rozumiem tu Religią Katolicką, która iest podług Statutu konstytucyinego Religią Stanu. Ta Chrystusa Religia nakazuie Swiatu rownie katolickiemu, iak chrześciańskiemu miłość bliźniego, która iest cnot towarzyskich i samey *cywilizacyi* gruntem. Więc nie *Wiara*, lecz rząd przesądny i brak światła, mogą bydź do wzrostu *cywilizacyi narodow na przeszkodzie.* (7)

(*Reszta potem.*)

(5) Rozbior (*analysis*) iąst matematyczny, logiczny, fizyczny, chimiczny i mechaniczny. Dla tego namieniam o tem, abym dał uczuć, że tu stosownie do materyi, sam logiczny będzie moiem kierować piorem, wyiawszy iedno mieysce, gdzie się matematyczny i fizyczny nieco da poznać.

(6) *Cywilizacya* Narodow, iest wieksze albo mnieysze zwyczaiow i obyczaiow ich polepszenie. Jest ona w stosonku ilości oseb moralnych. To samo rozumie się o iednym, względem drugiego, narodzie. Dla tego zowią się one mniey albo wiecey *ucywilizowane.* Wygorowały nad inne w *cywilizacyi* owe, u ktorych przemaga rzetelność, światło, przemysł, dobre mienie i poczciwość nad własne zyski i pożyteczność z cudzego, a rzadow ich polityczną duszą iest prawda do sprawiedliwosci i słuszności wiodąca, zewnątrz zaś, nieskazitelne dobrey wiary, prawa natury i narodow względem sąsiadow zachowanie. — Pomiędzy rzadami, ow zdaniem moiem, iest pod iakiemkolwiek bądź tworzydłem naylepszy, który od nayniższego do naywyższego urzędnika, kocha szczerze prawdę, broni mężnie sprawiedliwość, prawami Ludzkości z serca opiekuie sie, towarzyski porządek swięcie zachowuie, same zasługę i cnotę choynie nagradza, nakoniec przez poczciwość i oświecenie, powszechną silno wyrabia narodu świetność, a przez tegie krzepienie temi dobroczynnemi żywiołami mocy praw, nietylko podziwienie ziemi, lecz błogosławieństwo nieba na siebie i na cały ogół ściąga. Myslę od czasu, w którym myślić żywo zacząłem, to iest od lat 40, przeżyłem i iż rok ieden nad 60, a nie słyszałem o takim rzadzie pod słońcem, iak tylko na nowym świecie w ziednoczonych stanach, na zgrzybiałym zaś w Saxonii i w odrodzonym na nowo Narodzie Wielkim. — Teorya moralnosci w praktyke obrocona i rząd mocny, surowo-łagodny i cnotliwy, do którego stosuie sie wszystko, zdola same zakorzeniać *cywilizacya.* Mniey dogodny potrzebom Ludu Rząd, który iest dla niego, chłoszcze politycznie, a moralność czyści i doskonali tak, iak inne nauki, krytyka. Taka chłostę od własney druku wolności, (co głownem iest dla rodu ludzkiego dobrodzieystwem) odbiera rząd nowey Kartaginy, która poźnoli, prędkoli upaść musi. — Dobroć osobistych każdego obyczaiow nabywa prawa do obywatelstwa. Nie stykaż się z niem *cywilizacya*, która iest owocem Moralności? Nie iestże iedno *ucywilizować*, co zobywatelnić? Nie zna ząz narody *ucywilizowane* tego, co zobywatelnione? a *cywilizacya* nie możeż się w polskiem mowić: obywatelność?

)2(

Z Paryża d. 2. Maia.

D. 26 Kwietnia przy Ruen zabił piorun trzy konie, idące z wozową pocztą.

Oprocz środkow, które rząd przedsiębierze, powstaie wiele prywatnych towarzystw, które trudnią się rozmnożeniem cukrowych burakow.

Nayiaś. Cesarz raczył podpisać związek małżeński Naczelnika szwadronu, Barona Marbeuf z Panną Eglat, i Jenerała Dupas z Panną Raymond.

Uchwała senatu pod d. 28 Kwietnia stanowi co następuie:

Art. 1. Przyłączone do departamentu wyższey Isselli okręgi Rees i Monaster; do departamentu uyścia Isselli okręg Steinfurt, a do departamentu zachodniey Emsy okręg Newhausen, maią bydź od tych departamentow oderwane i składać osobny departament, pod nazwiskiem departamentu Lippe. Głownem miastem tego departamentu będzie Monaster.

Art. 2. Departament Lippe poseła dwoch deputowanych do ciała prawodawczego.

Art. 3. Należy do Cesarskiego sądu w Leodyum.

W niedzielę d. 28 Kwietnia po mszy Hrabina Puszkin miała szczęście bydź J. C. K. Mci przez Hrabinę Lauriston przedstawioną.

D. 29 znaydował się J. C. K. Mość na 46tey handlowey radzie.

Marszałek Marmont, Xże Raguzy, wyiechał z Paryża. Mowią, iż w woysku w Hiszpanii obeymie dowodztwo.

Z Bar-sur-Ornain donoszą, iż Marszałek Oudinot, Xże Reggio, przybył do tego miasta.

Wzdłuż brzegow Włoskich założona bydź ma nowa linia telegraficzna.

Wyszłe z Bordeaux okręty uszkodzone zostały d. 18 przez burzą i dwa się z nich zatopiły.

Radzca stanu Real, który poruczoną sobie ma policyą pierwszego okręgu państwa, wyiechał przedonegday z Paryża, dla obieczania departamentow Hollenderskich.

Gazette de France umieściła artykuł następuiący:

" Mowią, iż Jenerał Dumouriez umarł w zakątku Europy, w którym się przechowywał." Dziennik zaś Paryzki dodaie, iż bawił w miasteczku królestwa Grenady.

Na przyszły tydzień zapowiedziany iest rzadki ślub: Pan młody iest szynkarzem w Courtille, a Panna młoda, pensyonowany dla odniesionych ran kwatermistrz w iednym pułku huzarow. Bohatyrka ta służyła w woysku 12 lat walecznie i przynosi przyszłemu swoiemu małżonkowi 500 fr. roczney pensyi w posagu.

W Dižon zaprowadził Senator Monge, Hrabia Peluze, sąd Cesarski.

Na Malcie zbankrutowało znowu kilku kupcow.

Wenecya upiększa się coraz bardziey, i cudzoziemiec, który ią przed kilku laty widział, zaledwo ią teraz pozna.

D. 14 Kwietnia w Pignerol czuć się dało trzęsienie ziemi, ale żadney przecież szkody nie zrządziło.

Hrabia Rumford czytał d. 15 Kwietnia na posiedzeniu instytutu narodowego 1szey klassy Rozprawę o użytku kół z szerokiemi dzwonami u wozow i powozow, wspartą na doświadczeniu.

Pani Genlis wydała nowe dzieło w dwoch częściach pod tytułem: *De l'influence des femmes sur la litterature française.*

W Hawrze zaprowadzony został sąd handlowy przez Podprefekta P. Faure.

Półroczne nagrody rozdawane bydź maią pod czas uroczystości Czerwcowych.

Chrzest Króla Rzymskiego postanowiony iest na 2 Czerwca, to iest w niedzielę Swiąteczną. Nayiaśnieysi Cesarstwo wyiadą o godzinie 6 po południu z St. Cloud i ieśdź będą obiad w Tuilleries. O godzinie 8 w wieczor dana będzie na teatrze dworskim opera Semiramis, po teatrze będą posiedzie w wielkich apartamentach, na które cały dwor będzie zaproszony. Wszystkie teatry dadzą dnia tego bezpłatne reprezentacye. Sto ieden wystrzałow z dział oznaymią o przybyciu Nayiaś. Cesarstwa do Paryża i o nazaiutrzney uroczystości. Wystrzały powtorzone zostaną d. 2 Czerwca o 8 z rana, w południe i w wieczor. Tegoż dnia będzie o godzinie wpół do 12tey audyencya dyplomatyczna, a po mszy pokoie u dworu. O godzinie 6 po południu udadzą się Nayiaśnieysi Cesarstwo z wielkim orszakiem z pałacu Tuilleries do kościoła Panny Maryi, dla podziękowania Bogu i znaydowania się na chrzecie Króla Rzymskiego i *Te Deum*. Z kościoła udadzą się Nayiaś. Cesarstwo na ratusz, gdzie między godziną 8 i 9 przybędą i ieśdź będą obiad przy otwartym stole. Potem przypatrzą się fajerwerkowi. Wszystkie publiczne gmachy będą tego dnia oświecone. Ludowi rozdawane będą iedzenia. D. 9 Czerwca będzie wielki bal w pałacu Tuilleries w sali Marszałkowskiey, na który będzie z Paryża 2000 osób zaproszonych. D. 16 iest wielka uczta w pałacu St. Cloud.

Z Strasburga d. 27 Kwietnia.

Prezydent tuteyszego miasta oznaymił d. 23 b. m. iż odebrał list od JW. Ministra Wewnętrznego, wktórym donosi mu, iż wolą iest Monarchy, ażeby prezydenci dobrych miast Cesarskich znaydowali się d. 2 Czerwca na obrzędzie chrztu Króla Rzymskiego, a zatem, aby z dwoma deputowanemi od rady municypalney ziechał do Paryża.

Rada municypalna miasta naszego postanowiła d. 25 Kwietnia, dla uwiecznienia pamiątki urodzenia się Króla Rzymskiego, wyposarzyć 10 cnotliwych dziewcząt miasta tego po 600 frankow, które za woyskowych poydą, co uważane bydź ma iako dodatek do uroczystości, które odprawią się d. 2 Czerwca wtem mieście.

Z Antwerpii d. 26 Kwietnia.

Wczoray po południu z warsztatu tuteyszego spuszczony został nowy liniiowy okręt o 80 działach August w obecności władz rządowych i wielu widzow. Pogoda sprzyiała pięknemu temu widokowi. Z wszystkich stron rozlegały się okrzyki: "Niech żyie Cesarz!„ Rzeczony okręt zaprowadzony został do bassinu, gdzie będzie miedzią obity. Okręt Friedland iest iuz obity, a Tylża wkrótce będzie.

Z Rzymu d. 17 Kwietnia.

W. Xżna Konstantynowa powrociła tu z Neapolu i iedzie do Wenecyi.

Kanowa kazał w panteonie postawić 6 zrobionych przez siebie popiersiow sławnych Włochow, iako to: Titiana, Danta, Tassa, Correggio, i t. d.

Nowe odkrycia przy kopaniu w okolicach Rzymu wzbudzaią wtey chwili wielką ciekawość. Kopania te działy się na gruncie byłego miasta Vejer, które w roku 360 przez Rzymian zaiete, zaludnione i od Cesarzow upięknione zostało. P.

Georgi, rzezbiarz, do którego grunt ten należy, odkopawszy w Lutym 12 stop ziemi i znalazlszy kilka słupcow, kazał 30 ludziom daley kopać i odkrył naypięknieyszy posąg Cesarza Tyberyusza, w wielkości siedzącego rycerza. Krotki płaszcz spięty iest figurą lwa; ręka oparta iest na pałaszu, a głowa podobna do medalow tego Cesarza. Cały posąg bardzo iest pięknie zrobiony, tak co do wyobrażenia, iako też kolan, włosow, zgibow, z marmuru Greckiego i przez artystę tegoż narodu. Rzymscy artyści nie mogą się napatrzyć tey sztuce.

Z Konstantynopola d. 17. Marca.

Kapitan-basza wypłynie z portu tuteyszego wprzyszłym miesiącu z flotą woienną, składaiącą się z 36 do 40 żaglow na morze czarne, pomiędzy którémi znayduią się 2 liniiowe okręty o 120, 10 o 80 i 74 działach, 12 fregat, korwet i pomnieyszych okrętow. Mniemaią, iż naypierwey uda się pod Warnę, zasili ważną tę twierdzę świeżem woyskiem i żywnością, potem na uyście Dunaiu, dla przecięcia woysku Rossyyskiemu będącemu w Bulgaryi dowozu żywności z portow Krymskich. Flota Kapitana-baszy iest iedną z naypotężnieyszych, które Porta dotych czas wystawiła. Wyspy Archipelagu dostawiły dla niey kilka tysięcy wyuczonych maytkow. Bierze ona także korpus woyska na swoie okręty. Kapitan-basza iest bardzo czynny mąż i posiada zupełne zaufanie Sułtana.

W całem państwie Tureckim nie ma teraz żadnego baszy, który nie dopełniłby ścisło rozkazow Porty. Opieszali są karanemi, a dostawiaiący spieszno kontyniensa swoie odbieraią honorowe futra.

Basza Kairski, rządzca Egiptu, który w roku przeszłym poskromnił zbuntowanych Beiow i bardzo Porcie iest przychylny, odebrał rozkaz wyruszenia w 80,000 woyska przeciw Wehabitom i wydarcia im świętych miast Mekki i Mediny.

Z Londynu d. 25. Kwietnia.
(Z Monitora.)

Dziennik Alfred zawiera adress do dyrektorow banku Angielskiego, wktórym między innemi wyrażono iest:

" Nigdy nie potrzeba było tyle talentu, mocy i roztropności do odwrócenia grożących nam niebezpieczeństw, iak wteraźnieyszym czasie. Publiczność nie może mieć na dal zaufania w krążących papierach, ieżeli rząd nie przestanie mieszać się do spraw banku; bo iak skoro samowolnie zarządzać będzie wydawaniem lub wstrzymywaniem iego papierow, wnieść pewnie można, iż upadek iego iest blizki. — Na ulicy Lombard d. 22 Kwietnia 1811.

(Pod.) *Samuel Hoare.*

Liniiowy okręt, który z pod Korfu przybył, przywiozł listy z Minorki do 23 Marca. Admirał Kotton znaydował się do tego czasu z swoią flotą ieszcze przed tą wyspą. Od dwoch miesięcy tak nie stały wiatr panuie, iż nie mogł wyyśdź pod żagle. Bieg wexlow na Minorce bardzo był dla officerow floty nie pomyślny, ponieważ piaster szedł 6 szelągow, a w biegu nie wartał tylko 5.

Odebraliśmy gazety z Filadelfii do 16 Marca. Ustawa względem handlu z Angliią ścisło iest zachowana. Przybyły

d. 24 Lutego z Liwerpoolu do Norfolk okręt zoſtał skonfiskowany.

Rząd ziednoczonych ſtanow zaczena konſtytucyynie urządzać część Floridy, która należała do Hiszpanow, a którą bezprawnie opanował. Hiszpanie nie zdaią ſię na to przywłaszczenie zezwalać, ponieważ są ieszcze panami ważney twierdzy Mobile.

Jeżeli przyydzie miedzy nami i Ameryką do woyny, tedy sama przypisać sobie musi szkody, iakie dla niey wynikną; bo my nie wyzywaliśmy iey wcale do woyny, chyba, że odwet, którego użyliśmy przeciw wyrokom Napoleona, poczytuie za napaść. Ameryka mogła pozoſtać w pokoiu bez poniżenia swego charakteru i z korzyścią dla swego handlu.

Z Kopenhagi d. 4 Maia.

Podług prywatnych liſtow Szwecyi Norwegskie nasze armatne łodzie uderzyły na krążący przed Gotenburgim bryg Angielski i po żywem oporze zatopiły go. Nazywać ſię on miał Swallow.

Kupiec Schultz z Kiel posłał 1000 talarow dla wsparcia ranionych naszych żołnierzy przy uderzeniu na wyspę Anholt.

Z Zelandyi i innych wysp przybyło tu w tych dniach bardzo wiele ſtatkow z żytem, masłem i słoniną.

Od 29 Kwietnia do 2 b. m. przeszło z północy przez Sund 45 okrętow kupieckich, pomiędzy któremi znaydowało ſię 25 Szwedzkich, 1 Amerykański, 21 Duńskich. Ku północy poszło 7 okrętow, pomiędzy któremi 2 korsarskie.

Na Bełcie nie ma ieszcze żadnego nieprzyiacielskiego okrętu.

Mechanik Gurk z Wiednia przybył tu teraz z nowo wynalezioną swoią Panharmoniką, w którey znayduie ſię 112 fletow, 20 poprzecznych fletow, 14 trąb, 13 fagotow, 4 waltornie, &c. i da ſię znią publicznie słyszeć.

Z Sztokolmu d. 26 Kwietnia.

Jenerał porucznik, Hrabia Mörner, wyiechał dziś ſtąd z szczególnieyszemi zleceniami do Pomeranii. Mowią, iż mianowany ieſt wicerządzcą i naczelnym jenerałem w Pomeranii. Pierwszym iego adjutantem mianowany ieſt Pułkownik, Baron Cederſtröm.

Hrabia Brahe puścił ſię dziś w podroż do Paryża przez Jſtadt i Stralsund.

Przeciw wylądowaniu Anglikow poczynione są nad wszyſtkiemi naszemi brzegami naydzielnieysze przygotowania.

Liſt z Wisby na Gotlandyi pod d. 4 Kwietnia donosi, iż dwa Szwedzkie ſtatki płynące prożno, ieden do Sztokolmu, drugi do Malme rozbiły ſię pod czas oſtatniey burzy pod Gotlandyą. Lud iednak wyratowany zoſtał.

Z Gańska d. 14. Kwietnia.

Pisma Angielskie oznaymiły niedawno, iż zaraz z wiosny Admirał Saumarez pokaże ſię na morzu Baltyckim z flotą, z 25 liniiowych okrętow, 16 fregat i wielu pomnieyszych woiennych okretow złożoney, na którey znaydować ſię będzie korpus lądowego woyska. Co ſię tycze oſtatniego podania słusznie o nim wątpić można, bo wiadomo iak Angliia ogołocona ieſt z woyska i ile pracy kosztowało rząd An-

gielski, niżeli zebrał 6000 woyska, którego Lord Wellington nagle w Portugalii potrzebował. Flota woienna może przybydź kiedy zechce. Admirał Saumarez tyle z nią zrobi co roku zeszłego; wszystkie iego czyny skończyły się na daremney przeiażdzce po morzu Baltyckim i na pochwyceniu kilku kupieckich okrętow. Nie śmiał on nawet na naymnieyszą Duńską wyspę uderzyć. Teraz wszystkie brzegi morza Baltyckiego od Kopenhagi aż do Kronsztadtu, a od Gdańska aż do Sztokolmu są woyskiem osadzone i batteryami opatrzone, dla odparcia dzielnie każdego napadu. Kupieckie Angielskie okręty nadaremnie starać się będą wśliznąć do portow tego morza, dla sprzedania rękodzielnych i osadowych swoich towarow, staną się tylko, iak przeszłego lata i iesieni bogatą zdobyczą.

Z Panczowy d. 29. Kwietnia.
(Z Gazety Preszburskiey.)

Nayiaś. Cesarz Austryacki mianował byłego Jeneralnego konsula, Radzcę poselstwa Rapp, w Smirnie, konsulem w Jassach.

Jutro kończy się umowiony i zawarty rozeym między woyskami Rossyyskiemi i Tureckiemi, i od 1 Maia rozpocząć się znowu maią kroki nieprzyiacielskie. Dowiaduiemy się iednak z Belgradu, iż układy o pokoy nie są ieszcze zerwane i ciągną się daley. Rossyyska jeneralność dokłada naywiększego starania, dla nakłonienia Porty i iey pełnomocnikow stosownie do zleceń swoiego dworu, do pokoiu. Od wkroczenia woysk Rossyyskich do Belgradu przybyło iuż do dowodzącego tam Rossyyskiego Pułkownika Federowicza i Rady Serwiańskiey kilku gońcow z listami tyczącemi się układow o pokoy.

Z Belgradu piszą daley, iż Marszałek polny Kamiński zaczęna do zdrowia przychodzić. W czasie iego choroby aż do przybycia Jenerała Kutuzowa dowodził woyskiem Jenerał Langeron.

Z złupioney przed nieiakim czasem Tureckiey karawany sprzedawać maią publicznie w sklepach w Belgradzie piękne Tureckie bawełniane i iedwabne materye i kawę.

Z Dusseldorfu d. 21. Kwietnia.

Wczoray przeiechało tędy 11 z Paryża przybyłych Francuzkich officerow ku północy. Dziś o 3 z rana przybył tu Jenerał dywizyi la Tour, a o 11 Jenerał Dufour z Paryża i po przemianie koni poiechali zaraz daley ku północy.

Z Monachium d. 25. Kwietnia.

Królewicz Następca tronu ziechał tu z Inspruka dla znaydowania się d. 21 b. m. na uroczystości Bawarskiego woyskowego orderu S. Jerzego. Wczoray odiechał nazad do Inspruka, gdzie poważaią go bardzo mieszkańcy, z powodu, iż przeniosł to miasto na mieszkanie swoie nad Salzburg.

Cesarz Napoleon udarował Bawarskiego Pułkownika i dowodzcę w Bambergu, Barona Muffel, dochodem rocznym 4000 fr.

Jenerał porucznik, Baron Wrede, powroci w tym miesiącu z Paryża.

Bawarskie towarzystwo rolnicze liczy teraz 260 członkow rożnego stanu.

DODATEK
DO Nru 40.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 19. MAIA 1811 Roku W NIEDZIELĘ.

Kommisfsya obrachunkowa Departamentu Krakowskiego, w skutku Dekretu Nayiaśnieyszego Pana de dato 26 Stycznia 1811 roku przez JW. Ministra Spraw Wewnętrznych ustanowiona, rozpocząwszy dnia 1 Maia r. b. powierzone sobie dzieło; wzywa Obywatelow Departamentu tuteyszego, aby korzystaiąc z łaskawości Dekretu Nayiaśnieyszego Pana, mieli w gotowości kwity podatkowe, kontrybucyyne, liwerunkowe, magazynowe, bony woyskowe, zgoła kwity i rewersa wszystkie, iakie na oddanie produkta i naturalia do ostatniego Grudnia 1809, a na wypłaty pieniężne do ostatniego Stycznia 1810 roku od Urzędow i urzędnikow, prawo takowe wydawać maiących uzyskali. -- Nieomieszka kommissya, powtórnym obiegnikiem Obywatelow uwiadomić, kiedy? i z którego powiatu? rzeczone kwity w iey kancellaryi dla skonfrontowania ich z reiestrami i wpisania w swoie Schemmata produkować maią. — Termina zaś tak oznaczone będą, aby z iedney strony Obywatele długo w kancellaryi nieoczekiwali, z drugiey zaś kommissya obowiązki na siebie włożone bez przerwy i opóźnienia dopełniać mogła. Ostrzega się nakoniec, iż Obywatele z Cyrkułu czyli Powiatu Kieleckiego, do Departamentu Krakowskiego włączeni, nie tu, lecz do Radomia z kwitami swemi stawić się będą obowiązani. — W Krakowie d. 11 Maia 1811 roku.

Skorkowski, Prezyduiący.
Tadeusz Gutkowski, Kalk. i Sekr.

Z Opatowa d. 23. Kwietnia.

Dnia dzisieyszego odprawiona została uroczysta wotywa przez mieyscowego Kanonika i Sędziego Pokoiu JW.JX. Felixa Święcickiego, Kawalera Orderu Swiętego Stanisława, za pomyślność wzdrowiu i powodzeniach JW. Biskupa Kieleckiego Senatora Xięstwa Warszawskiego Woyciecha Górskiego, składaiąc winny hołd, przed Ołtarzem Boga za tak dobrego Pasterza, w przytomności władz Cywilnych, Cechow, i ludu w natłoku zgromadzonego, Po którey skończeniu, JW. Celebrans zaprosił do domu swego władze Cywilne i Duchowieństwo Kapitułę składaiące na obiad, a odebrawszy od Cywilnych i Duchownych powinszowania, dla JW. Pasterza, zpełniony był Toast: vivat od wszystkich Kochany Pasterz! Tak Moraliści prawdziwi służyć powinni swemu Naczelnikowi.

Z Wrocławia d. 7. Maia.

Dnia 6 b. m. Xiąże Arcy Biskup Gnieźnieński, Hrabia Raczyński, po trzech zapowiedziach dał tu ślub Xciu Maxymilianowi Jabłonowskiemu z Xiężniczką Teres-

sa Lubomierską, w kościele S. Macieia, w przytomności Proboszcza mieyscowego.

Uchwalono ieſt teraz rozkazem gabinetowym Królewskim, że Akademiia Frankfortska ma bydź przeniesioną do Wrocławia, i połączoną z wydziałem tuteyszym Katolicko-teologicznym. Od S. Michała rozpoczną ſię nauki Akademickie. Dawny gmach szkoły główney i podle niego będący inſtytut S. Macieia, przeznaczone są na sale akademickie. Wszyſtkie bibliteki zniesionych klasztorow Szląskich składać tu maią ieden głowny zbior xiążek do 150,000 tomow wynoszący. Na tenże sam koniec przeznaczone są obrazy, archiwa, numizmata, kopersztycny, pieczęci i t. d.

Z Wiednia d. 11. Maia.

Nayiaś. Cesarz powrociwszy d. 8 w wieczor w dobrem zdrowiu z swey podroży do Auſtryi, udał się proſto do Laxemburga. Nayiaś. Cesarzowa, która tegoż dnia powrociła z Brynu, udała się tamże po południu, dla przepędzenia tam z całą familiią lata.

Kommiſsya do umorzenia Bankocetli obwieściła teraz ſtosownie do patentu pod d. 20 Lutego niektóre dobra klasztorne na sprzedarz.

Z Hamburga d. 7. Maia.

Gazety tuteysze oznaymiły w dwoch ięzykach: 1) Wyrok Cesarski pod d. 6 Kwietnia tyczący się maytkow ułatwiaiących związki z nieprzyiacielem; 2) Wyrok pod d. 24 Stycznia tyczący się tegoż przedmiotu; 3) Wyrok pod d. 17 Meſsidora roku 12go oznaczaiący sąd woyskowy na szpiegow i zmawiających ludzi do nieprzyiacielskiego woyska. Daley oznaymiono pod d. 4 Maia co naſtępuie:

"Dowiedziawszy się Prefekt, iż w rożnych mieyscach departamentu znayduią się znaczne składy prochu, z czego mogłyby szkodliwe wyniknąć skutki, ſtanowi zatem: Ktokolwiek poſiada skład prochu obowiązany ieſt donieść natychmiaſt o nim prezydentowi swey gminy, wyrażaiąc ilość prochu i mieysce, gdzie się znayduie. Od dnia dziſieyszego nikt nie może zakładać nowego składu prochu bez naszego upoważnienia. Nieposłuszni temu przepisowi podlegaią karom wedle przepisu uſtaw.

(Podp.) *de Coninck.*

Z Hermanſtadtu d. 2. Maia.

Nadeszłe w tey chwili pod d. 27 Kwietnia z Bukareſtu liſty donoszą: że w okolicy o kilka godzin drogi ſtąd odległey Sinteszty, na drodze do Giorgiowo, zakładaią oboz, do którego ściągaią się woyska Rossyyskie z Siliſtryi i Nikopolis, tudzież ſtoiące w rożnych mieyscach oddziały. Wyiechało ſtąd kilku officerow od głownego sztabu, dla obcyrzenia tey okolicy i wytchnięcia obozu, którym iednak sam tylko Jenerał porucznik Langeron dowodzić będzie, a głowna kwatera Naczelnego Jenerała Kutuzowa pozoſtanie się w Bukareście. Nakazano oraz poſtawić śpieszno moſt pływaiący powyżey Giorgiowy przy Słabosia na preciwko Ruszczuka, ażeby z tą twierdzą zrobić związek.

Jenerał Saſs przeznaczony ieſt do dowodzenia dywizyą jazdy i oczekiwany ieſt w Bukareście. Zoſtaiąca pod iego rozkazami dywizya będzie inaczey urządzona.

Jenerał Hrabia Kamiński, którego zdrowie polepsza się codziennie, wezwany zoſtał własnoręcznem pismem w nader pochlebnych wyrazach swoiego Monarchy, aby miał ſtaranie o swoim zdrowiu, oddą

ził się na czas nieiaki od zatrudnienia, powrocił do swey oyczyzny, gdzie czyſte powietrze przyłoży się naywięcey do iego wyzdrowienia.

Przybyły w tey chwili goniec z Rymnika przywiozł wiadomość, że Jenerał porucznik Xże Suwarow, który d. 22 b. m. wyiechał z Bukareſtu do Jaſs, utopił się d. 23 przy Rymniku w rzece Rymna, która bardzo wezbrała była, a iadący z nim Jenerał Udom zaledwo wyratowany zoſtał. Ciało Suwarowa nie było ieszcze w 12 godzin znalezione — Tak więc nieszczęśliwym przypadkiem syn znalazł w tem mieyscu śmierć, w którem oyciec iego przez zwycięztwo nad woyskiem Tureckim uzyskał przydomek Rymnickiego!

Z Gdańska d. 29 Kwietnia.

Korsarz Francuzki Le Petit Diable, w Gdańsku uzbroiony pod Kapitanem Klimrath, zabrał okręt solą ładowany, z Liwerpool płynący, i do tuteyszego portu przyprowadził. Okręt ten przybył tu onegday. Dziś tenże kapitan przyprowadził dwa bogate Amerykańskie okręty, cukrem, kawą, bawełną i tytuniem ławdowane, które także tu zpłynęły. Kapitan Klimrath pomimo nawałności na morzu Baltyckiem, całą prawie zimę na niem przepędził.

DONIESIENIA.

W Xięgarni Jana Maja, w Krakowie na ulicy Floryańskiey pod Nrm. 507 doſtać można, oprocz innych dawnieyszych i nowych, naſtępuiących Xiążek:

1) Powinności Woyta na wsi Złp. 1.
2) Porządek fizyczno-moralny, czyli nauka o należytościach i powinnościach człowieka wydobytych z praw wiecznych, nieodmiennych i koniecznych Przyrodzenia. Przez H. K. zł. pol. 6.
3) Farmacya praktyczna, zawieraiąca obiaśnienia preparatow chemicznych przyiętych w aptekach, przez Woyniewicza z Niemieckiego na ięzyk polski przełożona w Wilnie 1811 zł. pol. 14.
4) Hiſtorya Idziego Blassa z Santyllany, przez P. Lesage napisana 4 Tomy w Wilnie 1811 zł. pol. 18.
5) Jeografia początkowa dla uczącey ſię młodzieży, w Wilnie 1811 zł. pol. 1.
6) Jeografia czyli opisanie matematyczne i fizyczne ziemi przez Jana Sniadeckiego; edycya 2ga przez autora przeyrzana i poprawiona, zł. pol. 9.
7) Literatka Chińska dla literatek i literatow Europeyskich, &c. złp. 4.
8) Nowy Belizar przez Panią Genlis. 2 Tomy zł. pol. 7.
9) O owcach, nauka zawieraiąca przepisy doskonalszego ich chodowania w Roſsyi przez W. Frieke, z tablicami i figurami zł. pol. 10.
10) O ważnieyszych zarazach bydła rogatego i koni, przez Bojanusa, medycyny i chirurgii doktora zł. pol. 4.

Zaſtępca Prefekta D. K. do publiczney podaie wiadomości, iż na dniu oſtatnim Maia r. b. o godzinie 9tey ranney odprawiać ſię będzie w Biorze Intendentury dóbr i lasow Narodowych Departamentu Krakow. licytacya, na którey Folwark Podskalany do Proboſtwa WW. SS. w Krakowie należący, więcey nad cenę fiskalną 733 zł. pol. 20 gr. daiącemu w trzechletnią dzierżawę wypuszczony będzie. Maiący więc chęć dzierżawienia, na powyższy dzień i mieysce zapraszaią ſię.

Wielogłowski, Z. P.
Wroński, S. J.

Sąd Pokoiu Powiatu Olkuskiego Departamentu Krakowskiego, wzywa wszyſtkich tak sukcessorow iako i dłużnikow ś. p. Franciszka Swiniarskiego, bywszego Podpułkownika w Regimencie JW. Wodzickiego, we wsi Gołonogu, Powiecie Olkuskim De-

partamencie Krakowskim dnia 17 Marca 1811 zmarłego, ażeby ze swoiemi pretensyami do przyzwoitego Sądu Pokoiu Powiatu Olkuskiego Depar. Krakowskiego do dnia 31 Grudnia 1811 roku zgłaszali się. W Olkuszu d. 25 Kwietnia 1811.

Roch Waligorski, Podsędek Z. S. P. P. O. D. K.

Zastępca Prefekta Depar. Krakowskiego podaie ninieyszym do publiczney wiadomości, iż gdy dzierżawa dochodu targowego miasta Chrzanowa kończy się iuż z dniem ostatnim Maia r. b.; w zamiarze przeto wypuszczenia dochodu tego w dalszą dzierżawę odprawiać się będzie licytacya w biorze Podprefektury Powiatu Krzeszowickiego dnia 28 Maia r. b. o godzinie 9 przed południem, gdzie chęć licytowania maiący dowiedzą się przed licytacyą o warunkach.

Wułogłowski, Z. P.

Wroński, S. J.

Dnia dwudziestego pierwszego Maia b. r. na żadanie Wielmożnego Peregryna Łodzińskiego, Pisarza Sądu Pokoiu Powiatu Olkuskiego Departamentu Krakowskiego, o godzinie iedynastey przed południem tu w mieście Krakowie na targu końskim w Kleparzu przez publiczną licytacyą sprzedane zostaną więcey ofiaruiącemu za gotowe pieniądze para koni skarogniadych; któby ich sobie nabycia życzył na mieyscu dniu i godzinie wyżey wymienionych zechce się znaydować.

Dan w Krakowie d. 18 Maia 1811.

Woyciech Alexander Skorczyński, Burgr. bia T. Krak.

Właściciel Swoszowic i kąpieli siarczanych tamże donosi Prześwietney Publiczności, iż łazienki będą na dzień 15 Maia r. b. otwarte. O skutkach dobrych w wielu gatunkach chorob wód Swoszowskich hepatycznych, mało kto iest, coby nie wiedział. Wygody zaś życia będzie się starał za pomierną cenę ułatwiać Pan Lipiński, Traktyer i Obywatel Krakowski.

Niżey podpisany z mocy zlecenia Wysokiego Trybunału Cywilnego Iszey Instancyi Departamentu Krakowskiego dnia 27 Marca b. r. do lic. by 1273 i 1280 wydanego spisania inwentarza maiatku po JW. Janie Napomucenie Rupniewskim, Sędzią Pokoiu Powiatu Stopnickiego uskuteczniaiący: stosownie do żądania JW. Maryanny z Siemuńskich Rupniewskiey pozostałey wdowy wzywa niniejszym wszystkich wierzycieli prawo do maiątku po JW. Janie Nepom. Rupniewskim maiących, izby w przeciągu dni czternastu takowe do protokołu podpisanego oświadczyli i dowodami niemylnemi wykazali. W Stopnicy dnia 4 Maia 1811 roku.

Szymon Przedpełski, Notaryusz Publiczny w Powiecie Stopnickim.

Jędrzey Bem, za bywszego Rządu Austryackiego Adwokat Uniwersalny, roznych osob dokumenta i papiery prawne maiąc u siebie złożone, końcem takowych papierow i dokumentow każdemu onych właścicielowi oddania i powrocenia, postanowił d. 10 miesiąca Czerwca roku teraźnieyszego do Krakowa ziechać, i tam aż do 24 tegoż Miesiąca zabawić. Uprasza przeto wszystkich papiery i dokumenta swoie odebrać chcących, aby się w wyżey wyrażonym czasie w Krakowie w domu zaiezdnym JPana Szydłowskiego (gdzie oświadczaiący stać będzie) zgłosić raczyli.

Dobra Rokitno z przyległościami: Hutkami, Młynkiem, Kuźnicą Kaźmierowką i Mitręgą leżące w Departamencie Krakowskim w Powiecie Pileckim, 2 mile od granicy Szląska, 4 mile od Wisły i granicy Galicyi, nie daleko miast Siewierza, Chrzanowa, Żarek, Częstochowy, Olkusza; maiace grunta dobre, lasy wielkie, łąki, pastwiska, kamień wapienny, rudę, glinę na cegłę, stawy wielkie, młyn, piłę i ludność wielką są na sprzedarz z wolney ręki przez sukcessorow JW. Kazimierza Hrabi Szembeka z kondycyami naysłatwieyszemi do nabycia. Życzący sobie kupna tych dóbr, znaydą Inwentarz i Edukt Intraty na gruncie; do układow zaś względem nabycia, mogą się udać do JW. Ignacego Hrabi Szembeka mieszkaiącego w Siemianicach w Departamencie Kaliskim pod Kompnem, lub do JW. Jozefa Hrabi Szembeka mieszkaiącego w Porembie, w Powiecie Krzeszowickim, w Departamencie Krakowskim.